

Список використаної літератури:

1. Карл Лінней. Король систематики [Електронний ресурс] // Україна молода. – 2007. – Режим доступу: <http://www.umoloda.kiev.ua/number/930/203/33849>.
2. Рибалка Н.С., Рибалка Л.В. Особливості побудови англійської номенклатури ссавців. Сучасна наука в мережі Internet: Збірка матеріалів дев'ятої Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (25-27 лютого 2013 р.), Частина 3-я, – Київ: ТОВ «ТК Меганом», 2013. – 88 с.
3. Селіванова О.О. Лінгвістична енциклопедія / О.О. Селіванова. – П.: Довкілля, 2011. – 844 с.
4. Pfeifer W. Etymologisches Wörterbuchdes Deutschen / Wolfgang Pfeifer. – Berlin: Deutscher Taschenbuch, 2000. – 1665 с.

Науковий керівник: старший викладач кафедри німецької філології,
к. філол. н., старший викладач Стройкова С. А.

В. О. Кузьменко

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

ХАРАКТЕРИСТИКА ПЕРВИННИХ ТА ВТОРИННИХ ВИГУКІВ В СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Вигуки – це особливі звуки, слова та фрази, що використовуються в мовленні для вираження як позитивних емоцій, почуттів: радості, захоплення, так і негативних: обурення, наказу, злості, тощо. Вони є засобом передачі ставлення до навколишнього світу.

Традиційно вигуки в німецькій лінгвістиці застосовують як загальний термін для сентиментальних слів (*ach!*, *pfui!*), ономатопетики (*peng!*, *plumps!*), вигуків блоків (*hüh!*, *hot!*), а також вторинних вигуків (*Donnerwetter!*, *O Mann!*). За лексичним критерієм вигуки розподілено на первинні і вторинні. Первинні вигуки походять від емоційних викриків людини, звуків що видають тварини, звуків природи. Вони є найбільш примітивними, оскільки повністю зберегли характер природних звуків[7, с. 308].

Вигуки, які походять від іменників, дієслів, прикметників, прислівників відносять до вторинних, оскільки вони, на відміну від первинних мають лексичне походження [7, с. 309].

Більшість вигуків німецької мови характеризується короткою, сконденсованою структурою і є первинними. Вони походять від емоційних викриків людини і мають низку специфічних ознак, до яких належать:

- 1) морфологічна аморфність і відсутність словозміни;
- 2) головна роль інтонації;
- 3) аномальність фонетичних властивостей.

За своєю формою однослівні вигуки поділяються на прості й складені. До простих ми відносимо первинні вигуки, які не утворені за допомогою редуплікації або шляхом складання основ первинних вигуків, а також ті, які мають спрощену структуру.

До простих первинних вигуків належать: *ach!*, *ah!*, *äh!*, *aha!*, *ähm!*, *au!*, *brr!*, *eh!*, *ei!*, *ha!*, *hach!*, *he!*, *hm!*, *na!*, *o!*, *oh!*, *pfui!*, *pst!*, *tja!* та ін. Однослівні вигуки, що мають форму "голосний + приголосний" – це емоційні вигуки, які походять від емоційних викриків. Їм притаманні семантично дифузні функції, і вони застосовуються в текстах для образної передачі різних психічних станів.

Вигук *ach!* є найбільш уживаним в мовленні і передає різні емоційні стани: радість, біль, печаль, скаргу, тугу, презирство, розчарування, здивування [1, с. 150].

Нижче наведений приклад відображає емоцію печалі, через неготовність героя виконати свою роботу.

(1) "*Ach! Ich bin kaum aufgewacht...Ich bitte um Verzeihung... ich bin noch ganz zerrauft...*" [2, с. 29].

Наступний приклад передає емоцію радості, яку підкреслює прислівник "*glücklich*".

(2) *"Ach, der rote Regenschirm! Friederike nimmt ihn glücklich in die Hand"* [5, с. 26].

Вигук *ah!* виражає такі емоції, як: задоволення, здивування, захоплення, полегшення та радість. Він також слугує для підсилення інтенсивності вираження зазначених емоцій.

(3) *"Ah, ah, schau, schau, ein Bewunderer kommt zu Besuch!" rief der Eitle von weitem, sobald er des kleinen Prinzen ansichtig wurde* [2, с. 40].

Емоція здивування, проілюстрована у наведеному вище прикладі, викликана неочікуваною зустріччю з маленьким принцом.

Вигуки, що заповнюють паузи при говорінні (*äh!*, *ähm!*, *hm!*, *eh!*, *tja!*) також є досить розповсюдженим явищем. Так, наприклад, вигуки *hm!* та *tja!* використовують у мовленні задля вираження роздуму, сумніву як це проілюстровано наведеними нижче прикладами:

(4) *"Hm... Cucub tat so, als könnte er sich nicht erinnern. Dein Name ist Will... Wilmi... Wilkilen!"* [3, с. 56].

Вигук *hm!* знаходиться в препозиції та виражає роздуми героя, який вдає, ніби нічого не пам'ятає.

(5) *"Tja, sagt die Mutter nachdenklich, ich glaube, es wäre das beste, wenn ihr zur Schwanen-Siena geht und sie um die Erlaubnis fragt, es euch zu holen"* [4, с. 30].

Вигук *tja!* в наведеному прикладі заповнює паузу, демонструючи роздум.

Вигук *o!*, *oh!* (*och!*) функціонує в текстах для вираження: радості, болю, печалі, здивування, розчарування.

В прикладі (6) проілюстровано емоцію жалю та співпереживання з героєм.

(6) *"O weine, Jüngling, weine! Dein Gott vergibt dir die Zähren"* [6, с. 393].

(7) *"Oh, diese Flecken, die wir heute machen! seufzt die Mutter"* [4, с.55].

Наведений вище приклад (7) виражає стан незадоволення, який викликаний поганим настроєм мами через забруднений одяг.

Таким чином, первинні та вторинні вигуки в сучасній німецькій мові відіграють важливу роль, оскільки за допомогою них ми виражаємо свої почуття та емоції.

Використання вигуків в контексті робить мовлення емоційно насиченим, виразним та образним.

Список використаної літератури:

1. Пилипко О. В. Функціонування однослівних вигуків в сучасному німецькомовному художньому дискурсі / О. В. Пилипко // Наукові записки національного університету «Острозька академія» : Філологія. – К.: КНЛУ, 2014. – С. 148-152

2. Wundt W. Völkerpsychologie. Eine Untersuchung der Entwicklungsgesetze von Sprache, Mythos und Sitte / Wilhelm Wundt. – Leipzig: W. Engelmann, 1904. – 698 S.

Список джерел фактичного матеріалу:

3. Antoine De Saint-Exupery Der kleine Prinz [Buch] / Antoine De Saint-Exupery. – Düsseldorf : Karl Rauch Verlag KG, 1984. – 92 S.

4. Bodoc L. Die Tage des Hirsches : Roman / Liliana Bodoc. – Frankfurt am Main : Suhrkamp Verlag , 2008. – 315 S.

5. Grashoff C. Hasenherzchen und das Haus am Schwanenteich : Karo Buch / Cok Grashoff. – Hannover : Neuer Jugendschriften Verlag, 1976. – 64 S.

6. Keilholz I. Nicht so eilig nicht so hastig : Weichert Buch / Inge Keilholz. – Hannover : A. Weichert Verlag, 1985. – 46 S.

7. Moritz K. P. Anton Reiser : Roman / Karl Philipp Moritz. – Frankfurt am Main : Insel Verlag, 1979. – 439 S.

Науковий керівник: доцент кафедри німецької філології, к. філол. н., доцент Тесля В. А.